



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

### **Acta Vitæ S. Ferdinandi, Regis Castellæ Et Legionis, Ejus Nominis Tertii**

**Papebrochius, Daniel**

**Antverpiæ, 1684**

VIII. Processus indicti pro Canonizatione. Imagines cum radiis sculpi  
permissæ.

**urn:nbn:de:hbz:466:1-42333**

tum communiter faciendum, quod si per illius intercessionem alium sibi filium daret Deus, Ferdinandum nuncuparent, & ad promovendam Canonizationem conferrent quidquid poterant: statimque curarunt Missam dicendam in capella Regia. Nec mora, gravidata est mulier, & nono post hæc mense filium peperit, qui Ferdinandus nuncupatus etiamnum vivit. *Idem dixit D Joanna, Testis cxliii, addens quod post prioris filij mortem, quinque & amplius annis sine liberis manserit. Testis etiam cxliv, eadem in domo tunc habitans, subjungit, quod in puero particularia multa signa notentur, quibus appareat ipsum, fuisse obtentum intercessione Sancti Regis,*

## CAPUT VIII.

Processus indicti pro Canonizatione: imagines cum diademate sculpi permixtæ.

**P**rocessus illi, ex quibus predicta miracula collecta fuerunt, confici cæperant, postquam sub die xv mensis Octobris anni mdcxxix, proponente Eminentiſſ. & Reverentiſſ. D. Antonio Barberino, vigore specialis commissionis, manu Sanctissimi D. N. Urbani Papæ viii signatæ, fuerunt à facta Congregatione Rituum expeditæ litteræ Remissoriales & Compulsoriales, ad effectum faciendi Processus auctoritate Apostolica in genere & in specie, super virtutibus & sanctitate servi Dei ac sancti Regis Ferdinandi, nec non super miraculis à Deo eius intercessionibus operatis, uti legitur in prememorato summario. *Quid porro actum in Hispania sit, sic prosequitur Zuniga ad an. 1630. Ejusmodi litteris Roma allatis, instituta desuper in Regis aula consultatio est, ex qua xxiii sequentis Januarij emanavit Responsum Regi ferendum. In hoc deputati Consultores, expositâ summâ litterarum*

Q. 5

Aposto-

60  
Remissoria-  
libus Romæ  
expeditis  
an. 1629.

*Et in Curia  
Regis confi-  
deratis*

Apostolicarum, merito appendunt, quod tam Cardinalis proponens quam alij Cardinales. Congregationis Rituum, culpantes incuriam præteritorum temporum, per quam prius causa non est cœpta tractari, quæ ante ducentos annos debuerat confici; adeo certam habuerint illius evidentiam, ut informationes ad ejus probationem allatas permiserint Latine atque Italice imprimi, signanter prætitulando eas esse de Sancto Rege Domino Ferdinando: id quod in tali causa numquam visum fuerat, ut scilicet id ipsum in Processu assereretur, quod erat probandum.

61 Deinde iidem Consultores censent, prædictas Remissoriales, quoniam ad Archiepiscopum diriguntur, licet etiam dirigantur ad sex Ecclesiæ Hispalensis Dignitates (ut vocant) ea conditione ut duo ex omnibus possint in causa procedere, differendâs tamen esse usque dum Hispalim reverteretur, tunc absens Archiepiscopus; interim vero committendas P. Joanni Pinedæ Societatis, à quo confectum Memoriale causam promoverat Romæ, eique injungendum ut in illius adventum præpararet omnia: idem etiam juberetur providere atque disponere, ut ejusmodi litteræ non absque solennitate aliqua & publicæ lætitiæ testificatione proferrentur. Probavit consilium sibi oblatum Rex: sed moram non ferentibus Hispalensibus ac Regi supplicantibus, ut, quoniam eorum ad quos litteræ dirigebantur satis multi aderant, pateretur eas aperiri, postulationi quoque ipsorum annuit, per epistolam xv Julij expeditam: qua, die xxiv ejusdem mensis, Capitulo recitata, per delectos ad eam Consultores, designatus solenni isti lætissimæque actioni est dies xxii Septembris, in Dominicam incidens,

*ad eas His-  
pali presen-  
tandas,*

62 Hac vero appellente, inter festivos campanarum sonos ac bombardarum strepitus, Marchio de

de Villa-manrique D. Melchior de Guzman, splen-  
 dido cum comitatu processit versus ecclesiam, con-  
 sueto ritu ac ceremonia accepturus sacrum sancti  
 Regis Vexillum, quod post noctem (si tamen nox <sup>solemniter</sup>  
 illa fuit, cui tenebras nullas indulgere luminaria, <sup>progressus</sup>  
 rotâ urbe accensa) apparuit ante aedes Assistentis in <sup>Assistens</sup>  
 podio explicatum, inter expansâ octodecim vexilla <sup>urbis.</sup>  
 militarium cohortium, pulchro & longo per fene-  
 stras ordine. Interim Ordinum omnium collecta  
 nobilissima comitiva procedere cœpit; in qua P.  
 Joannem Pinedam, tam bene de causâ meritum,  
 medium ducebant Don Stephanus Hurtadus de  
 Mendoza primogenitus Assistentis & D. Ludovicus  
 Ortizij de Zuniga Ponce de Leon & Sandoval; &  
 Assistentem, qui portabat suspensas intra pretiosam  
 operis phrygionii bursam Apostolicas Remissoria-  
 les. præcedebant Jurati & Rectores urbis.

63. Ducta est pompa per plateam serpentis, ad <sup>per sax tri-</sup>  
 cujus ingressum stabat arcus triumphalis, à <sup>umphalis</sup>  
 natione Lusitana magnifico apparatu erectus prope <sup>arcus.</sup>  
 carceres regio; nec quidquam huic cedebat secun-  
 dus, à Flandris Germanisque curatus, qua ser-  
 larius vicus se pandit; uti nec tertius in area  
 S. Salvatoris, sumptibus vicinorum extructus;  
 sicut etiam ab incolentibus plateam Francorum  
 ædificatus quartus in sua platea visebatur: huic  
 porro quintus, ipsiusmet Francicę nationis, succe-  
 debat in platea dicta Placentinorum; ac denique  
 sextus nationis Italicę, juxta plateam Genuen-  
 sem. Ita perventum est ad unam præcipuarum <sup>inductusque</sup>  
 Basilicę Cathedralis portarum in fronte illius Occi- <sup>in ecclesiam</sup>  
 dentem versus nuncupatam à S. Michaelē: ubi <sup>ad Ludicos.</sup>  
 adventantes præstolabantur Capitulum & Clerus;  
 & ab his medius sumptus Assistentis, processit ad  
 capellam Regiam, sedentesque in ea Apostolicos  
 Commissarios D. Franciscum de Monsalio Deca-  
 num, D. Didacum de Guzman Archidiaconum,  
 D. Fran-

D. Franciscum de Casâos Thesaurarium, & D. Matthæum Vasquez de Leca Archidiaconum Carmonensem. Cumque Marchio de Villa-manrique Vexillum deposuisset juxta altare, Assistens in hunc modum locutus est:

*eosdem  
alloquitur,*

64 Post singularia beneficia, quæ insignis hæc civitas divinæ Majestati accepta refert; magis specialia atque infinita sunt illa, quibus obstringitur sancto Regi Ferdinando, Domino nostro; impensa non tam ut vassallis, quam ut filiis: quia Dominus suus, paterno magis quam herili affectu complexus eandem, superavit laudem ab Homero datam cuidam Græcorum Regi, his verbis; Bonus Rex qui bene se rexit, & illis quibus imperavit felicitatis causa fuit. Etenim noster fuit Rex simul & pater: felicitas autem, quam comparavit suis, non sistitur in terra, dum ipse eam nobis præparat in cælis, quemadmodum certos nos faciunt principia suæ Canonizationis: felicitas, quam S. Ambrosius agnoscens, dixit: Optandum nobis ut Regem gloriosum, perfectum atque beatum habere possimus. Hoc votum causa est hodiernæ lætitiæ, in eo positæ, quod vestræ justitiæ curæque offeramus Apostolica rescripta; cum de zelo atque diligentia vestra secunda Civitas, credat nusquam vos communibus Ordinum omnium desiderii defuturos. Concurrunt in hac causa obligationes filiorum, vassallorum & judicum; quas uti cognoscunt omnes, ita sperant brevem felicemque expeditionem; supplicantes, ut agatis, sicut vos agere convenit, titulo justitiæ & æstimationis, ex eo accedentis, quod estis constituti Judices in ea causa, in qua gloriosissimum foret ministros esse; idque ex vi commissionis a beatissimo Patre nostro Pontifice sancto ad vos directæ, quam Hispalis vobis tradit in manus.

*Et causam  
commendat.*

65 His dictis accessit Joannes Guittierez Tello, Dux Urbanae militiæ (Magistrum-campi vocant)

cum

tum titulo Procuratoris ex parte Capituli functioni huic assistens; acceptamque de collo Assistentis bursam explicans, litteras Judicibus tradidit. Has omnium nomine cum suscepisset Decanus, seque cum Collegis imposito muneri responsuros pro viribus gravi oratione promississet, cantari cœpit concentu plenissimo, Te Deum laudamus. Collectam de Spiritu sancto subiecit D. Ferdinandus de Quésada Nieblensis Archidiaconus; & Vexillum Regali capellæ restituit Marchio de Villa-Manrique. Ita cum die illa discessum esset, eodem quo ventum erat ordine, simili modo omnes conveniunt iterum postridie in ecclesiam, ad solennem Missam, pro implorando divino auxilio celebrandam. Sub hac gravem & eruditum sermonem habuit D. Manuel Sarmiento de Mendoza, Canonicus Magistralis, assumpto themate, *Iustus prior accusator est sui, veniet amicus & investigabit eum.* Proverb. xviii V. xvii.

Litteras  
acceptas  
Decanus

Missaque  
de S. Spiritu  
canitur.

66 Interim Romæ non torpebat P. Bernardus de Toro, à sua Regia Majestate Agens in Curia ad hanc causam constitutus: sed licentiam obtinuit à sacra Rituum Congregatione ipsoque Pontifice curandæ imaginis, cum diademate radiisque ut Sancti, subjecto hoc lemmate: *Ferdinandus III Hispanie Rex, cognomento Sanctus, Saracenorum terror ac Religionis Catholica propugnator.* Hujus imaginis exemplaria multa Hispalim ad varios idem Pater misit, sub data xxiv Decembris, sibi urbique gratulatus hoc optimi ominis præjudicium. *Hæc fere amplissime deduxit Zuniga, nos in pauca contraximus; addimus autem quod hæc imago, ad mensuram dimidii exigui folii, inveniat præfixa Summario impresso, de quo supra, in qua cataphractus Sanctus adstat, amictus paludamento Leonibus Castellisque distincto, dextra gladium, leva globum sustinens, & calum versus quasi pronuntians*

Imagines  
cum diademate  
permittuntur.

pronuntians appicta sursum verba, Dominus mihi ad-  
jutor. Cum autem elegantiore[m] majoremque aliam, re-  
gali in solio exprimendam ex mea directione delinea-  
set sculpsissetque anno MDCLXXVII, qui tunc Antverpia  
florebat utraque in arte peritissimus Cornelius Galle,  
ubi etiam in recessu eminus prospicitur sanctus Rex, in  
conspectu Hispalensis civitatis equestri praelio Mauros pro-  
fligans, dedicatorem epigraphen hanc subiecit: S. Fer-  
dinandum, Regem hujus nominis tertium, barba-  
rorum terrorem, Christianorum praesidium, patriae  
propugnatorem, Illustrissimo Domino Don Am-  
brofio Ignatio de Spinola y Gusman, Hispalensis  
metropolis (quam ille à Saracenis liberavit) Archi-  
episcopo, Catholicae Majestati à consiliis status  
&c. Cornelius Galle in hac imagine praesentem,  
ad patrocinium; seipsum, ad obsequium dicat, con-  
fecrat.

67 Ast ut ista laudem mereantur ab arte ingenioque  
sculptoris, venerationem tamen semper majorem merebitur  
quam initio opellae hujus dedimus, acceptam ex libro  
festorum, cujus initio etiam praepositur ut vera effigies  
cum hujusmodi epigrammate:

pro quibus  
dedimus  
veram effi-  
giem.

Magni FERNANDI veros in imagine vultus  
Aspicias, expressit quos tibi docta manus.

Huius Alexandri faciem qui pinxit, Apellem

Fors dedit: ast animum pingere nemo potest  
Prototypon, ubi & quale sit, lubet ex libro Festorum  
jam dicto pag. 325 explicare. Tabula est cedrina, repre-  
sentans Regem coram Deiparae imagine genuflexum,  
in eodem quo hic exprimitur habitu, nisi quod coro-  
nam manibus teneat: quam in ectypo vides impostam  
capiti, alias istic nudo, & pro qua manibus enssem globumque  
imperiale[m] inseruit Bartholomaeus Morellus, qui proto-  
typon studuit quoad cetera imitari, ac diadema beati-  
tudinis signum, hodie illi conveniens, addidit. Re-  
gem in eadem tabula utrimque assistentes sti-  
pant

paucis mu-  
tatis accep-  
tam ex ori-  
ginali

pant personæ duæ, quarum muliebris una, vi-  
 detur Reginam Beatricem ejus sponsam; altera  
 puerilis, tenellum tum adhuc Alfonsum filium ei-  
 dem Deiparæ adgeniculantem sistere. Huius tabulæ  
 antiquitatis & auctoritatis prærogativam ideo ju-  
 dicio commune cedit; quia creditur ab ipsomet  
 Sancto Rege donata Confraternitati S. Matthæi,  
 cui vivens adscribi voluit, sub cura Magistrorum  
 Sartorum, qui hodie eandem tabulam conser-  
 vant in insigni conventu S. Francisci, cum tali tra-  
 ditione & scripturis authenticis. Quamvis enim  
 etiam aliæ quædam credantur veram similitudi-  
 nem continere, ac nominatim illa, quæ est in S. <sup>picta sub</sup>  
 Clementis, omnibus tamen illis fidem adimit ata- <sup>no. 1225.</sup>  
 tis recentioris species, & diadema seu splendores  
 circumducti capiti, quod non fuisset viventi fa-  
 ctum. Porro cum supradicta Beatrix obierit anno MCC-  
 XXXIV, quando primogenitus ejus jam attigerat annum æ-  
 tatis XV, non videtur aberratura conjectura, quæ tabulam  
 priorem pictam esse suaderet circa annum Domini MCC-  
 XXV, Sancto necdum XXX ætatis ingresso.